

กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
ของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
HEALTH-PROMOTION SCHOOL DEVELOPMENT STRATEGIES OF
NIKOM KHUEAN PHET ESTATES SCHOOL (PHIBULSONGKHRO 1)
UNDER PHETCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

¹จเร ตุ่มศรี และ ²มณฑา จำปาเหลือง
¹Jare Tumsri and ²Monta Jumpaluang

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย
Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

¹noom9933@gmail.com, ²Monta.jumpaluang@gmail.com

Received: May 30, 2023; **Revised:** July 25, 2023; **Accepted:** August 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การสร้างกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 149 คน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แผนกลยุทธ์ แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสังเกต สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้วย SWOT Matrix

¹ นักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

พบว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อสูงสำหรับจับคู่ประเด็นพิจารณา ระหว่างจุดเด่นและโอกาสกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก จุดด้อยและโอกาสกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน และ จุดเด่นและอุปสรรคกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข 2) การสร้างกลยุทธ์ พบว่า สร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ กลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี กลยุทธ์การ ดูแลภาวะสุขภาพ และกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพ 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ สร้างแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย บทนำ สถานภาพของโรงเรียน ทิศทางการจัดกิจกรรม และการประเมิน และ 4) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ พบว่า (1) นักเรียนมีผลของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังอบรมเชิง ปฏิบัติการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) โรงเรียนมีสถานที่และอุปกรณ์อยู่ใน สภาพพร้อมใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 97.67 (3) โรงเรียนมีกิจกรรมชุมนุมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ รวม 3 ชุมนุม (4) นักเรียนมีความถี่เฉลี่ยการออกกำลังกายก่อนและหลังการอบรม เชิงปฏิบัติการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (5) นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยการ ทดสอบก่อนและหลังการฝึกสมรรถภาพทางกาย 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ (6) นักเรียนร้อยละ 95.30 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์สมส่วน

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การพัฒนา, โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

Abstract

The purposes of this research were to; create a health promotion school development strategy of the Nikom Khuean Phet Estaes school (Phibulsongkhro 1) under Phetchaburi primary educational service area office 2, consisting with 4 steps: 1) Environmental analysis 2) Strategy formulation 3) Strategy Implementation and 4) Strategy controlling & Evaluation. The study aimed at a group of school director, 6 teachers and 149 primary education level students in the second semester of the 2022 academic year at Nikom Khuean Phet Estaes school (Phibulsongkhro 1) under Phetchaburi primary educational service area office 2. The research instruments consisted of the environment analysis form, the strategic plan, the quiz questionnaire and the Observation. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The research results were found that , consisting with 4 steps were as follows: 1) Environmental analysis with SWOT Matrix found that the internal environment and the external environment There is a high average individual score for matching considerations between strengths and opportunities can be formulated for SO strategy, weaknesses and opportunities can be formulated for WO strategy, strengths and Threats can be formulated for ST strategy. 2) Strategic Creation: It was found that vision, mission, 4 strategies were created, namely, health knowledge development strategy; Strategies for promoting good health health care strategies and strategies for solving health problems. 3) Strategy Implementation Create a strategic plan consisting of introduction, school

status Direction of activities and assessment. And 4) Strategic Control and Evaluation It was found that (1) the students' mean scores before and after the workshop were significantly different at the .01 level. (2) the school has its premises and equipment in good working condition; 97.67 percent. (3) The school had 3 rallies, exercises, sports and recreation activities. (4) The average frequency of students exercising before and after the workshop was statistically different. at the .01 level, (5) the mean scores of the students before and after the 5 aspects of physical fitness training were significantly different at the .01 level, and (6) 95.30% of the students had a body mass index. in proportion.

Keywords: strategy, development, health promotion school

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เป็นแม่บทของการจัดการศึกษา ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “ดี เก่ง และมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4), 2562 : หน้า 7-8) โดยสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นักเรียนมีความสุข (คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562 : หน้า 2) ดังนั้น หน่วยงานด้านสุขภาพและด้านการศึกษาต้องดำเนินการร่วมกันเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดต่อนักเรียน (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2564 : 4)

การส่งเสริมสุขภาพนักเรียนเริ่มต้นจากองค์การอนามัยโลกภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) ร่วมกับประเทศไทย โดยกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประชุม Intercountry Consultation on Health Promoting School เมื่อปี พ.ศ.2540 ณ กรุงเทพมหานคร ส่งผลให้กรมอนามัยได้รับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมาดำเนินการในประเทศไทย ซึ่งตรงกับแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เริ่มจากการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบ (Best Practice Model) เพื่อเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จังหวัดละ 1 โรงเรียน และขยายเป็นอำเภอละ 1 โรงเรียน (สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2558 : หน้า 1-2) ตัวชี้วัดซึ่งส่วนใหญ่เน้นกระบวนการที่ส่งเสริมสุขภาพเพื่อเป็นทิศทางแก่โรงเรียน อย่างไรก็ตามนักเรียนจำนวนมากยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านสุขภาพ เช่น ออกกำลังกายไม่เพียงพอ เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าว กรมอนามัย จึงได้ดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับเพชร โดยมุ่งหวังให้โรงเรียน รวมถึงบุคลากรในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพเหมาะสม และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี (สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2558 : หน้า 2) ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีการสร้างกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพให้แก่ นักเรียน

กลยุทธ์ มีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน สามารถประเมินสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วย SWOT Analysis วิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และโครงการ ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน (ณพิชญา กิจจัสจจา,

2559 : 11; สาคกร สุขศรีวงศ์, 2560 :234) ซึ่งมีรายงานการวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาที่ประสบความสำเร็จ เช่น ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ และคณะ (2556 :45-54) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2560 : 193-203) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ภูมิภัทร กลางโคตรและคณะ (2561 :63-71) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนสามารถใช้กลยุทธ์พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพที่ดี และพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า คณะแนวตั้งชี้วัดด้านการออกกำลังกาย นันทนาการ อยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 149 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยสังเคราะห์องค์ประกอบของการสร้างกลยุทธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การสร้างกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ส่งผลให้เกิดกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ และกลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี กลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพและกลยุทธ์การแก้ไขปัญาสุขภาพ ซึ่งใช้สำหรับใช้พัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ด้านการออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3.3 แผนกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3.4 แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ แบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

3.5 แบบสังเกตด้านการออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ โดยเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) สถานที่และอุปกรณ์ออกกำลังกาย 2) ชุมชนออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ 3) กิจกรรมการออกกำลังกาย 4) ผลสมรรถภาพทางกายของนักเรียน และ 5) การแก้ปัญหาที่นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์สมรรถภาพทางกาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดเด่น จุดด้อย และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส และอุปสรรค ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาแผนกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อน-การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ ด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples) และวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การสร้างกลยุทธ์ 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 4) การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ มีรายละเอียดผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้วยการวิเคราะห์ SWOT Matrix พบว่า สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก มีคะแนนเฉลี่ยรายชื่อสูงสำหรับจับคู่ประเด็นพิจารณาระหว่างจุดเด่นและโอกาสสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก จุดด้อยและโอกาสสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน และจุดเด่นและอุปสรรคสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไขได้

2. การสร้างกลยุทธ์ โดยใช้ผล SWOT Matrix มาวิเคราะห์เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ กลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี กลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพ และกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพ โดยมีโครงการสนองกลยุทธ์ จำนวน 5 โครงการ และเป้าหมายของโครงการ 6 เป้าหมาย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วิสัยทัศน์/พันธกิจ	กลยุทธ์	โครงการ	เป้าหมาย
วิสัยทัศน์ นักเรียนได้รับการพัฒนาสุขภาพ ด้านการออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ อย่างมีประสิทธิภาพ	กลยุทธ์เชิงรุก 1)กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ	1)โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการของนักเรียนด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	1)นักเรียนมีคะแนนก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
	กลยุทธ์เชิงรุก 2)กลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี	2)โครงการสถานที่ปลอดภัยอุปกรณ์พร้อมใช้งานเสริมสร้างสุขภาพนักเรียน 3)โครงการชุมนุมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	2)โรงเรียนมีสถานที่และอุปกรณ์ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ไม่ชำรุด ร้อยละ 80 3)โรงเรียนมีชุมนุมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ อย่างน้อย 1 ชุมนุม
	กลยุทธ์เชิงป้องกัน 3)กลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพ	4.โครงการสุขภาพสร้างได้ด้วยตนเอง	4.ความถี่เฉลี่ยการออกกำลังกาย ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5)นักเรียนมีคะแนนการทดสอบ

วิสัยทัศน์/พันธกิจ	กลยุทธ์	โครงการ	เป้าหมาย
			สมรรถภาพทางกายก่อน-หลังการฝึก สมรรถภาพทางกายแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
	กลยุทธ์เชิงแก้ไข 4)กลยุทธ์การแก้ไข ปัญหาสุขภาพ	5)โครงการไม่อ้วนไม่ พอมเพื่อสุขภาพที่ดี ของเรา	6)นักเรียนมีดัชนีมวลกาย (BMI) อยู่ ในเกณฑ์สมส่วน คิดเป็นร้อยละ 90

3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยจัดทำแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ แสดงภาพรวมของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ส่วนที่ 2 สถานภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) และแสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ส่วนที่ 3 ทิศทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม 1) แสดงข้อมูลวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์และโครงการ และส่วนที่ 4 การประเมินและรายงาน แสดงรายละเอียดโครงการ เครื่องมือวัดและประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย จากนั้นดำเนินการโครงการสนองกลยุทธ์

4. การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ แบ่งเป็น 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย 1 โครงการ คือ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการของนักเรียนด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ โดยผู้เชี่ยวชาญ นาน 12 ชั่วโมง นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบ เรื่อง การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ แบบ 4 ตัวเลือก 20 ข้อ 20 คะแนน พบว่า ผลของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	คะแนนเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D	t	p
การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	ก่อนอบรม	10.36	2.61	18.521**	.000
	หลังอบรม	15.52	2.22		

** $p < .01$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ โครงการสถานที่ปลอดภัยอุปกรณ์พร้อมใช้งานเสริมสร้างสุขภาพนักเรียน โดยครูร่วมกันปรับพื้นที่ ซ่อมแซมและจัดซื้ออุปกรณ์ วิเคราะห์แบบสังเกตด้านการออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ พบว่า ผลการประเมินสถานที่และอุปกรณ์ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ไม่ชำรุด คิดเป็นร้อยละ 97.67 และโครงการชุมนุมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ วิเคราะห์แบบสังเกต พบว่า ครูจัดกิจกรรมชุมนุม

ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ รวม 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวอลเลย์บอล ชุมชนฟุตบอล และชุมชนต้นประกอบจันทะ กลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพ ประกอบด้วย 1 โครงการ คือ โครงการสุขภาพสร้างได้ด้วยตนเอง วิเคราะห์แบบสังเกต พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความถี่เฉลี่ยของการออกกำลังกายต่อสัปดาห์ ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลของความถี่เฉลี่ยการออกกำลังกายต่อสัปดาห์ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	คะแนนเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D	t	p
การออกกำลังกายต่อสัปดาห์	ก่อนอบรม	1.65	1.38	19.499**	.000
	หลังอบรม	3.09	1.26		

** $p < .01$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายฝึกสมรรถภาพทางกาย นาน 30 ชั่วโมง (วันละ 30 นาที) ได้แก่ 1) นั่งงอตัว (Sit and reach) เพื่อวัดความอ่อนตัวของร่างกาย 2) ดันพื้น (Push up) 30 วินาที เพื่อวัดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อแขน 3) ยืนกระโดดไกล (Standing board jump) เพื่อวัดความแข็งแรงและพลังของกล้ามเนื้อขา 4) วิ่งอ้อมหลัก (Zigzag run) เพื่อวัดความคล่องแคล่วว่องไว และ 5) ลูกนั่ง (Sit up) 60 วินาที เพื่อวัดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อหน้าท้อง ผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกสมรรถภาพทางกาย

การฝึกสมรรถภาพทางกาย	คะแนนเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D.	t	p
นั่งงอตัว	ก่อนฝึก	4.07	2.19	19.077**	.000
	หลังฝึก	5.09	1.94		
ดันพื้น	ก่อนฝึก	4.83	2.58	16.532**	.000
	หลังฝึก	5.96	2.56		
ยืนกระโดดไกล	ก่อนฝึก	5.92	2.17	13.604**	.000
	หลังฝึก	7.12	1.52		
วิ่งอ้อมหลัก	ก่อนฝึก	5.51	2.28	10.948**	.000
	หลังฝึก	6.17	1.82		
ลูกนั่ง	ก่อนฝึก	5.28	1.48	18.034**	.000
	หลังฝึก	6.14	1.24		

** $p < .01$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพ ประกอบด้วย 1 โครงการ คือ โครงการไม้อ้วนไม่พอมเพื่อสุขภาพที่ดีของเรา โดยก่อนเริ่มโครงการ พบว่า นักเรียนร้อยละ 88.59 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์สมส่วน ร้อยละ 6.71 มีปัญหาภาวะอ้วน และร้อยละ 4.70 มีปัญหาภาวะผอม จึงดำเนินโครงการด้วยการส่งเสริมการออกกำลังกาย นาน 60 ชั่วโมง (วันละ 30 นาที) โดยมีครู 4 คน เป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษา ผลการดำเนินโครงการ พบว่า นักเรียน ร้อยละ 95.30 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์สมส่วน และร้อยละ 4.70 มีปัญหาภาวะอ้วน

อภิปรายผล

กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม เขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การสร้างกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ สอดคล้องกับขั้นตอนการศึกษาของวรรณชัย เหล่าทรัพย์ และสุภาพร พงศ์ภิญโญโอภาส (2562 :257-270) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดตาก

1. การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงคราม เขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อสูงสำหรับจับคู่ประเด็นพิจารณาระหว่างจุดเด่นและโอกาสสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก จุดด้อยและโอกาสสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน และจุดเด่นและอุปสรรคสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไขได้ สอดคล้องกับการศึกษาของอภิวรรณ ยอดมงคล (2562 : หน้า 228) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีจุดเด่นและโอกาสคะแนนเฉลี่ยสูง สามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก และการศึกษาของ วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์ (2563 : 146-154) ที่กล่าวว่า เมื่อวิเคราะห์ SWOT Matrix สามารถกำหนดกลยุทธ์ โดยรายข้อจุดเด่นและโอกาสมีคะแนนเฉลี่ยสูงสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก จุดด้อยและโอกาสมีคะแนนเฉลี่ยสูงสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน และจุดเด่นและอุปสรรคมีคะแนนเฉลี่ยสูงสามารถกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข นอกจากนี้ยังพบว่า การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ใช้วิธี SWOT Matrix ดังการศึกษาของพินิจ มีคำทอง และโกวิทย์ แสนพงษ์ (2562 :111-120) ที่ศึกษาเทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ที่พบว่า การดำเนินการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาของสถานศึกษาต้องศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการพัฒนาของสถานศึกษาทั้งสภาพภายในและสภาพภายนอก โดยสภาพการพัฒนาภายใน ศึกษาเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อน ส่วนสภาพการพัฒนาภายนอกศึกษาเกี่ยวกับโอกาสและอุปสรรค หรือ SWOT และยังมีการศึกษาวิจัยของปติพงศ์ สิริปทุมานนท์ และคณะ (2565 :22-31) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนวินัยนุกูล ที่กล่าวว่า กลยุทธ์การบริหาร

สถานศึกษาจำเป็นต้องการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์ผล SWOT

2. การสร้างกลยุทธ์ จำเป็นต้องนำผล SWOT Matrix มาวิเคราะห์เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ กลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี กลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพ และกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพ โดยมีโครงการสนองกลยุทธ์ จำนวน 5 โครงการ รวม 6 เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปนัดดา มักสัมพันธ์ (2558 :1-15) และจันทร์จิรา บุญมี และคณะ (2564 :50-65) ที่พบว่ากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ได้แก่ กลยุทธ์การให้ความรู้ และกลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของทรงธรรม พลัฒา และสุบิน ยะรัช (2564 :238-251) ที่พบว่ากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ได้แก่ พัฒนาความรู้ เสริมสร้างสุขภาพ และแก้ไขปัญหาสุขภาพ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาสุขภาพและมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดสอบสมรรถภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ แสดงภาพรวมของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ส่วนที่ 2 สถานภาพของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) และแสดงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ส่วนที่ 3 ทิศทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมของโรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร (พิบูลสงครามเขต 1) แสดงข้อมูลวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์และโครงการ และส่วนที่ 4 การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน แสดงรายละเอียดโครงการเครื่องมือวัดและประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย จากนั้นดำเนินการโครงการสนองกลยุทธ์ สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของจันทิมา บุญอนันต์วงศ์ และคณะ (2561 :53) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนกลยุทธ์ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 สถานภาพของโรงเรียน ส่วนที่ 3 ทิศทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และส่วนที่ 4 การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน โดยเมื่อสร้างแผนกลยุทธ์ และโครงการผ่านการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า มีรายงานการวิจัยของจันทร์จิรา บุญมี และคณะ (2564 :50-65) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวไว้ว่า แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาเป็นกลไกที่ช่วยให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์การศึกษา และยังมีรายงานการวิจัยของสุมนา ธิกุลวงศ์ (2564 :57-69) ที่ศึกษาการพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนพุทธนิเวศวรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่พบว่าแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ในระดับดี

4. การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ พบว่า ผลของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของปนัดดา มักสัมพันธ์ (2558 :1-15) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน โรงเรียนไผ่ดำพิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเชก พบว่า กลยุทธ์การให้ความรู้มีผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจันทร์จิรา บุญมี และคณะ (2564 :50-65) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ากลยุทธ์การเสริมสร้างความรู้มีผลการทดสอบก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลยุทธ์การเสริมสร้างสุขภาพที่ดี พบว่า ผลการประเมินสถานที่และอุปกรณ์ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ไม่ชำรุด คิดเป็นร้อยละ 97.67 และ คุรุจัดกิจกรรมชุมนุมด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ รวม 3 กิจกรรม สอดคล้องกับการศึกษาของทรงธรรม พลัฒา และสุบิน ยุระรัช (2564 :238-251) ที่ศึกษา กลยุทธ์การบริหาร กิจกรรมพัฒนาสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนที่ต้องการพัฒนาสุขภาพะนักเรียนต้องมีกิจกรรมชุมนุมกีฬาและการออกกำลังกาย กลยุทธ์การดูแลภาวะสุขภาพ พบว่า นักเรียนมีความถี่เฉลี่ยของการออกกำลังกายต่อสัปดาห์ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนฝึกสมรรถภาพทางกาย 5 ด้าน ได้แก่ นั่งงอตัว ดันพื้น ยืนกระโดดไกล วิ่งอ้อมหลัก และลูกนั่ง มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของทรงธรรม พลัฒา และสุบิน ยุระรัช (2564 : 238-251) ที่พบว่า นักเรียนฝึกสมรรถภาพทางกาย 5 ด้าน มีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพ พบว่า นักเรียนร้อยละ 95.30 มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์สมส่วน สอดคล้องกับการศึกษาของทรงธรรม พลัฒา และสุบิน ยุระรัช (2564 :238-251) ที่พบว่า กลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสุขภาพและนักเรียนร้อยละ 87.78 มีร่างกายสมส่วน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การสร้างกลยุทธ์ ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การสร้างกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ส่งผลให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาเชิงรุก 4 กลยุทธ์ รวม 5 โครงการ และเมื่อดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ซึ่งได้รับความร่วมมือจากครูทุกคน และการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตัวชี้วัดด้านการออกกำลังกาย กีฬา นันทนาการ (Physical Exercise, Sport, Recreation) ในเชิงบวก ดังนั้น โรงเรียนจึงควรใช้แผนกลยุทธ์บูรณาการกับการจัดการ

เรียนรู้หรือจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2562). *คู่มือดูแลตนเองเพื่อสุขภาพดีมีความสุข*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์จิรา บุญมี ทิปพิพัฒน์ สันตะวันและนันทิยา น้อยจันทร์. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6(2): 50-65.
- ชัชฎาภรณ์ อร่ามรุณ สมชัย วงษ์นายะ และเจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2556). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15(4): 45-54.
- ณพิชญา กิจจสัจจา. (2559). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทรงธรรม พลัปปลา และสุบิน ยุระรัช. (2564). กลยุทธ์การบริหารกิจกรรมพัฒนาสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*. 8(9): 238-251.
- ปติพงศ์ สิริปทุมานนท์ พิชญาภา ยืนยาว และธีรวัชร ธาดาทันติโชค. (2565). การพัฒนา กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนวินัยนุกูล. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 10(38): 22-31.
- ปนัดดา มักสัมพันธ์. (2558). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนไผ่คำพิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 4(1): 1-15.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก.
- พินิจ มีคำทอง และโกวิทย์ แสนพงษ์. (2562). เทคนิคการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาเพื่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 9(3): 111-120.

- ภูมิภัทร กลางโคตร หนองศักดิ์ คุ่มไชน้ำ วาโร เฟื่องสวัสดิ์ และพรเทพ เสถียรนพเก้า. (2561). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 8 (2): 63-71.
- วรรณชัย เหล่าทรัพย์ และสุภาพร พงศ์ภิญโญโอบาส. (2562). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดตาก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. 21(3): 257-270.
- วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์. (2563). การกำหนดกลยุทธ์เพื่อเสริมความสามารถทางการแข่งขันในสินค้าโอท็อปไทย. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 6(1): 146-154.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2560). การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จีพี. ไซเบอร์พริ้นท์.
- สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ ในคลินิกสุขภาพเด็กดี สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2560). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11(2): 193-203.
- สุนนา ธิกุลวงษ์. (2564). การพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี. 7(1): 57-69.
- อภิวรรณ ยอดมงคล. (2562). การพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

